

Mediální archeologie

HeartlessMachine.com

Mediální archeologie – definice

- výzkum nových i starých médií
- průzkum vztahů mezi nimi
- sledování toho, jak se proplétá minulost s přítomností
- interdisciplinární charakter
- rozmanitost výzkumných metod a přístupů

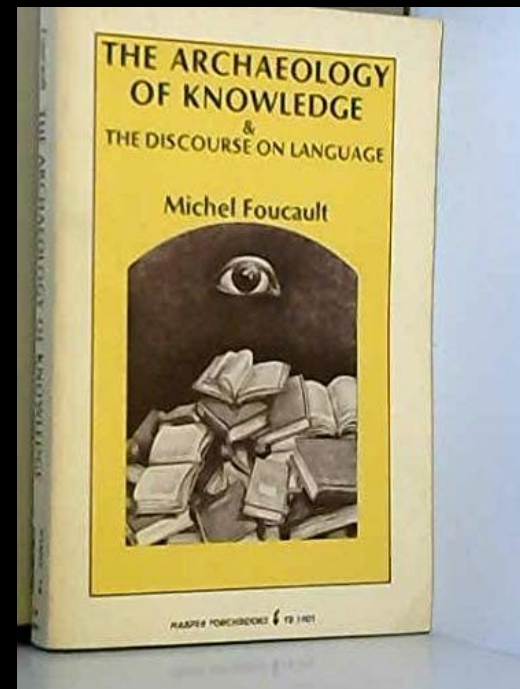

Mediální archeologie – definice

inspirace - Michael Foucault – kniha Archeologie vědění

Klíčové pojmy:

- epistémé
- archeologie
- genealogie

Klíčová témata - modernita

- průzkum moderního městského prostoru a médií spojených s moderním životem
- výzkumy zasazený do 19. století a raného 20. století
- modernita viděna jako základ pro naši dnešní mediální krajinu

Klíčová témata - modernita

- Walter Benjamin – kniha Pasáže - flanér

<https://www.fdb.cz/film/bezucelna-prochazka/trailery/123375>

Klíčová témata - film

- klíčové médium pro modernitu
- nová zkušenost světa
- film atrakcí – Tom Gunning

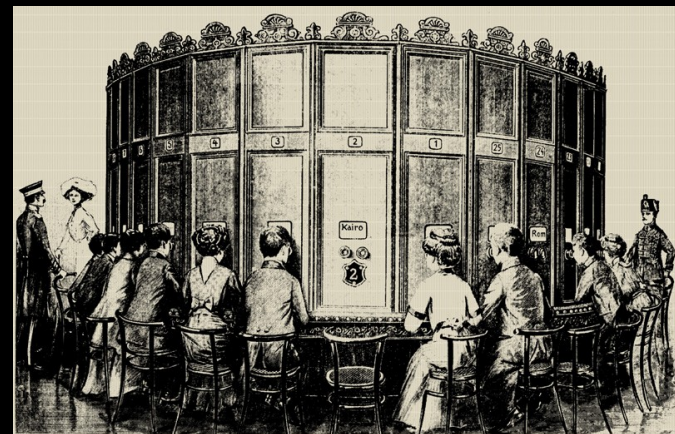

Klíčová témata – film

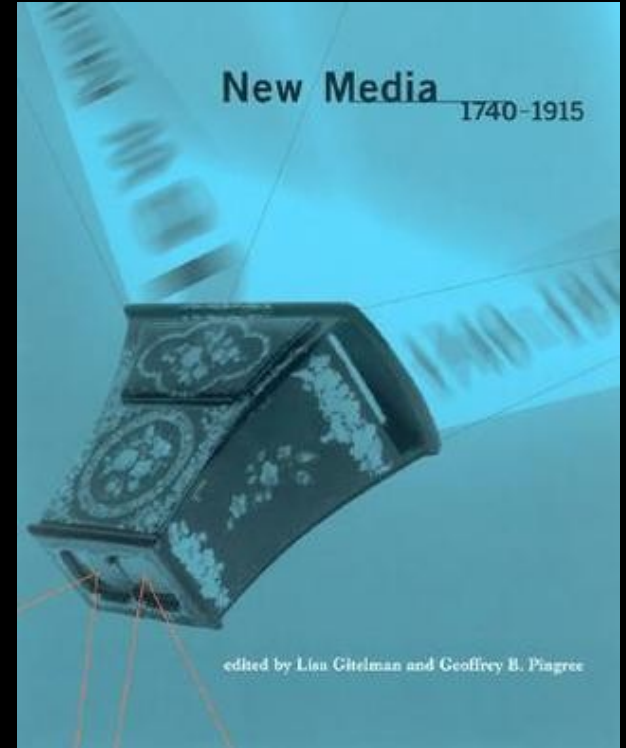
- nové dějiny filmu – historie diváctví, technologií apod.
- archeologie filmového média – precinema technologies

<https://www.eroicafenice.com/film-serie-tv/precinema-storia-del->

Klíčová témata – Historie současnosti

- zpochybnění konceptu novosti nových médií
- každá technologie byla v určitém momentu nová
- modely přijetí médií se opakují

Klíčová témata – Alternativní historie

- psaní alternativní historie nebo přítomnosti
- alternativních historie médií
- pohled na historii médií z jiné perspektivy
- Manuel de Landa – idea robotického historika

Hello Tomorrow -

<https://www.youtube.com/watch?v=qWIX2sjne-k>

Metody– Erkki Huhtamo – studium topoi

<https://www.youtube.com/watch?v=Ks9tyaft7Gs>

- studium cyklicky se navracejících motivů a figur v mediální historii
- příklad: figura kaleidoskomaniaka

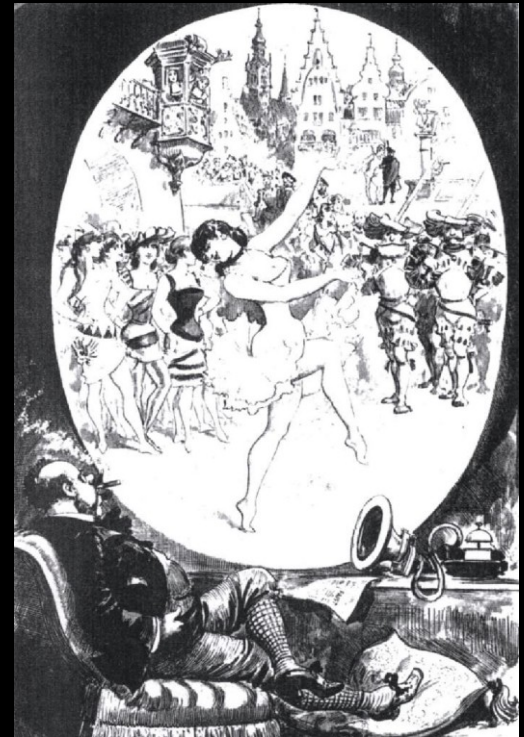

Metody– Erkki Huhtamo – studium topoi

„...the reality of media history lies primarily in the discourses that guide and mold its development, rather than in the "things" and "artifacts" that, for writers like Ceram, form the core around which everything (r) evolves.“

Erkki Huhtamo - From Kaleidoscomaniac to Cybernerd: Notes Toward an Archaeology of the Media

- neexistující motiv média, které přenáší obraz na velké vzdálenosti: Telectroscope

Metody– Eric Kluitenberg -Archeologie imaginárních médií

- hl. úkol: průzkum odvěkého snu lidstva o ultimátním komunikačním médiu
- předmětem zájmu nerealizovaná média, vysněná média, vize
- jak naše imaginární představy o médiích ovlivňují jejich vývoj i podobu
- imaginární média jsou určitou formou mytologie – příklad dot.com bubble

Metody– Eric Kluitenberg –Archeologie imaginárních médií

Rozlišení imaginárních médií

Peter Blegvad rozlišuje: media remembered, media observed, media imagined

Siegfried Zielinski rozlišuje tři skupiny imaginárních médií:

1. Předčasná a opožděná média/aparáty
2. Konceptuální média/stroje/aparáty
3. Nerealizovatelná média/stroje/aparáty

Metody– Eric Kluitenberg -Archeologie imaginárních médií

Nejčastější narativy a motivy spjaté s imaginárními médii

1. Imaginární média pro komunikaci s bohem a mimozemskými bytostmi

Athanasius Kircher – kniha:
Itinerarium extaticum s. opificium coeleste (1656)
Seriál Star Trek: Nová generace (1987 – 1994)

Quelle: Deutsche Fotothek

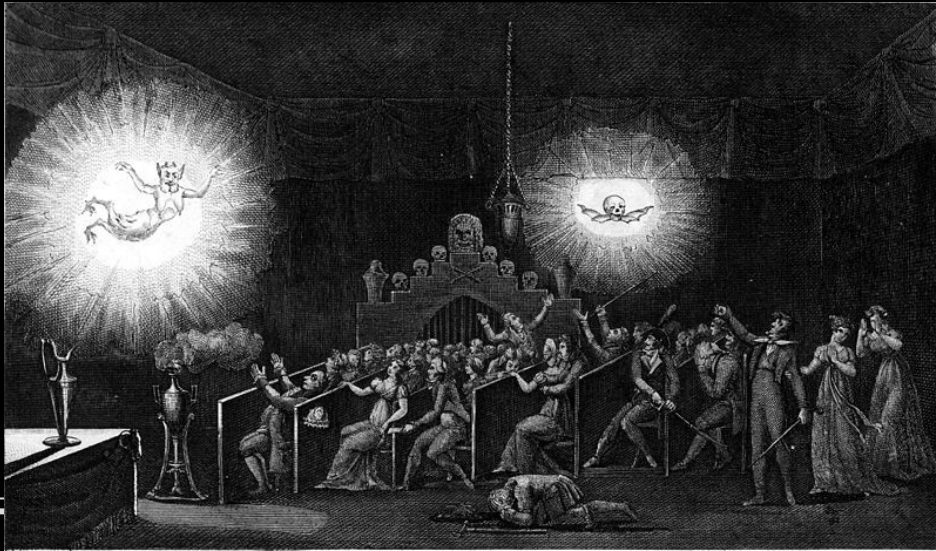
Metody– Eric Kluitenberg –Archeologie imaginárních médií

Nejčastější narativy a motivy spjaté s imaginárními médiil

2. Imaginární média pro komunikaci se spirituálním světem

Baron von Schrenk-Notzing: Phenomena of Materialization: A Contribution to the Investigation of Mediumistic Teleplastics (1914)

E.G. Robertson - Fantasmagorie

Metody– Eric Kluitenberg –Archeologie imaginárních médií

Nejčastější narativy a motivy spjaté s imaginárními médiil

3. Imaginární média pro komunikaci s jinými lidmi

Sen o univerzálním komunikačním prostředku

Metody– Eric Kluitenberg -Archeologie imaginárních médií

Nejčastější narativy a motivy spjaté s imaginárními médii

4. Imaginární média pro překonání vzdálenosti

Teleportační zařízení - The Man Without a Body, Star Trek, fotografie vzdálených míst

Metody– Eric Kluitenberg -Archeologie imaginárních médií

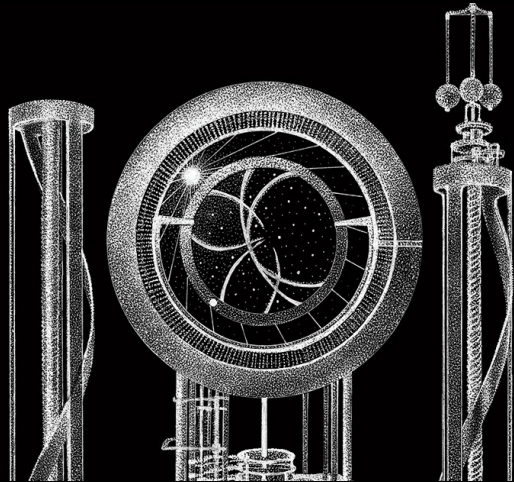
Nejčastější narativy a motivy spjaté s imaginárními médii

5. Imaginární média pro překonání času

Imaginární stroje času – H. G. Wells: Stroj času, Philip K. Dick – povídka Minority Report

<https://www.youtube.com/watch?v=33Raqx9sFbo>

Projekt - Long Now Clock (Danny Hillis) - <https://longnow.org/clock/>

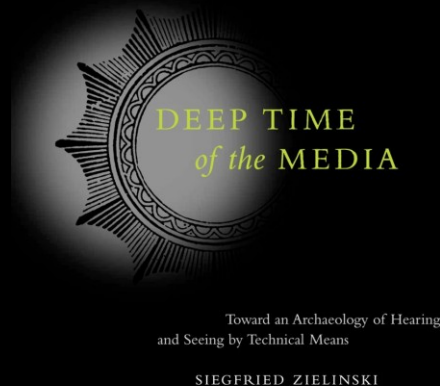
© D Cardle 2016

imagejuice@gmail.com

Metody– Sigfried Zielinski – Variantologie

Motto: Šťastný nález místo marného hledání

- Zielinski zkoumá audiovizuální diskurz za posledních 150 let
- mapování rozmanitých historií médií
- průzkum vědy, umění a technologie
- pojem – anarcheologie médií

Metody– Sigfried Zielinski – Variantologie

„Variantologie se snaží odhalit historii a vývoj komunikace, umění a médií, který není eurocentrický, který není univerzální, ale naopak pluralitní, který není antropocentrický, ale kosmický a který není pouze lineární, ale je dynamický.“

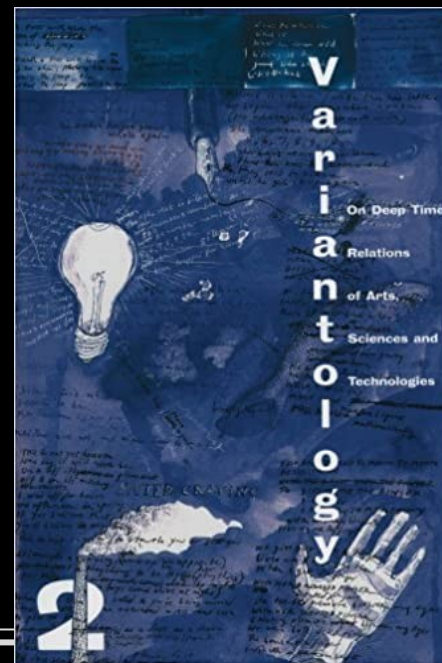
Usiluje o zpochybnění současné standardizované definice toho, co může být považováno za médium

Tři základní principy variantologie:

1. Koncept varianty
2. Koncept hlubinného času
3. Koncept nové kartografie

- touha po hledání rozmanitostí, alternativ a variací historie médií

20- média zkoumaná ve vztahu k vědě, technologiím a umění

Metody– Bruce Sterling – Dead Media

- plán vytvořit knihu o mrtvých médiích – pocta mrtvým médiím

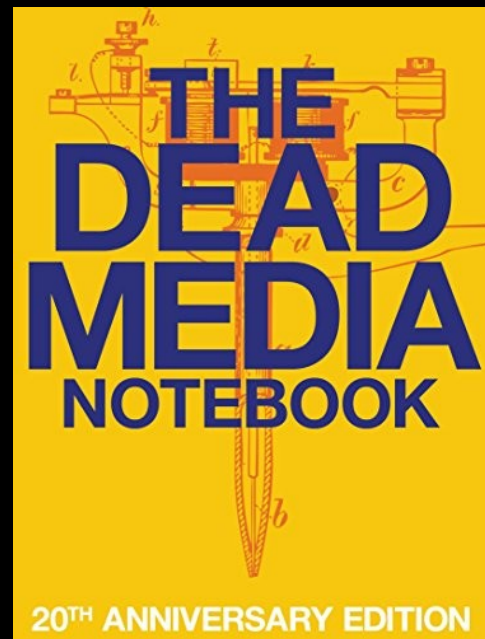
- kniha o selháních a kolapsech médií, o médiích, která byla nahrazena jinými

- příklad - Sensorama

<https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=2785>

- založení databáze mrtvých médií

<http://www.deadmedia.org>

Metody– Bruce Sterling – Dead Media

Příklad mrtvého média z databáze:

Mayská pyramida boha Kukulkána v Chichen Itzá

Metody– Bruce Sterling – Dead Media

Hauntologie – návrat přízraků minulosti, kterých se společnost nedokáže či nemůže zbavit

V kontextu hudby – snaha evokovat zvukovou estetiku minulosti, touha po návratu do dětství

Dokumentární film – Adam Curtis - <https://thoughtmaybe.com/all-watched-over-by-machines-of-loving-grace/>

Metody– Wolfgang Ernst – Media Archeography

thing” (German *Zeug*) in *Sein und Zeit*. “Historic” media objects are radically present when they still function, even if their outside world has vanished. Their “inner world” is still operative.⁶ Both classical archaeologists and media archae-

- zaměření na materialitu médií
- studium vyjádření samotných médií
- technický objekt je archivem technických postupů a myšlení inženýrů
- odklon od antropocentrického přístupu k výzkumu médií

Metody– Umělecký výzkum mediální historie

- umělci provádí kreativní a kritickou reflexi současných i minulých technologií
- využívání zastaralých médií, která jsou dávana do vztahu se současnou mediální kulturou
- realizace imaginárních médií
- tvorba asambláží médií, která pocházejí z odlišných historických období
- využívání levných technologií, proces recyklace
- tematizace různých technologických prvků starých médií

Metody– Umělecký výzkum mediální historie

Gebhard Sengmüller

Paralelní obraz (2008), Vinyl Video (1998), Very Slow Scan Television (2005)

https://www.gebseng.com/08_a_parallel_image/

<https://vimeo.com/143231189>

https://www.gebseng.com/02_vsstv/

Metody– Umělecký výzkum mediální historie

Paul De Marinis

Messenger (1998) - <https://vimeo.com/245355619>

Metody– Umělecký výzkum mediální historie

Zoe Belloff

Shadow Land or Light from the Other Side (2000)

<https://alchetron.com/Zoe-Belloff>

Metody– Umělecký výzkum mediální historie

Rosa Menkman

The Collapse of PAL (2010)

<https://cz.pinterest.com/pin/207024914099922115/>

Metody– Umělecký výzkum mediální historie

Werner Nekes

Série Media Magica (2005)

Mediální archeologie jako životní styl

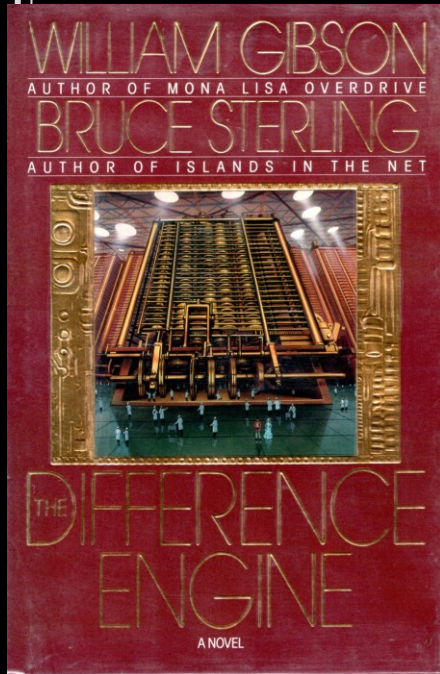
- rostoucí zájem o stará a zapomenutá média
- vlna zájmu o retrokulturu
- kreativní tvorba a modifikace analogových i digitálních technologií (DIY)

<https://www.csfd.cz/film/228270-prosime-pretocte/prehled/>

Mediální archeologie jako životní styl

Příklad - Fenomén Steampunku

Mediální archeologie jako životní styl

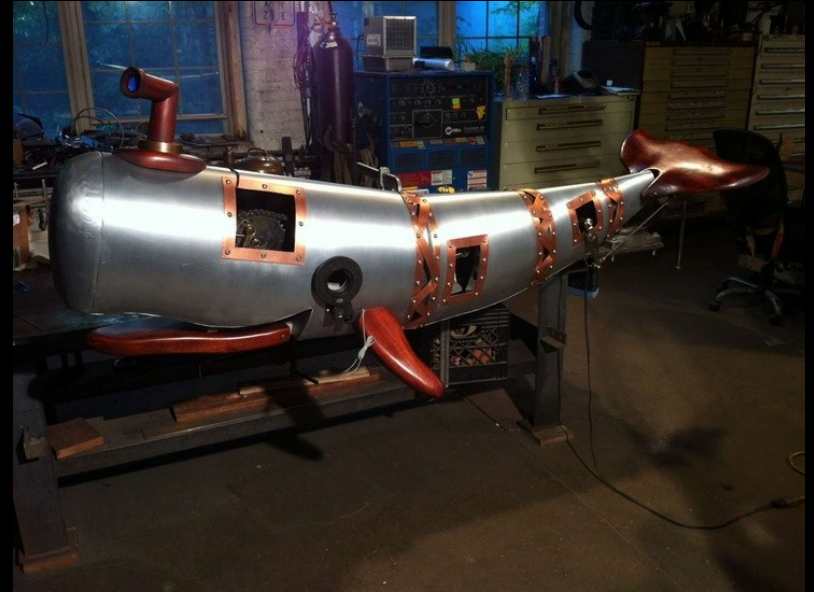
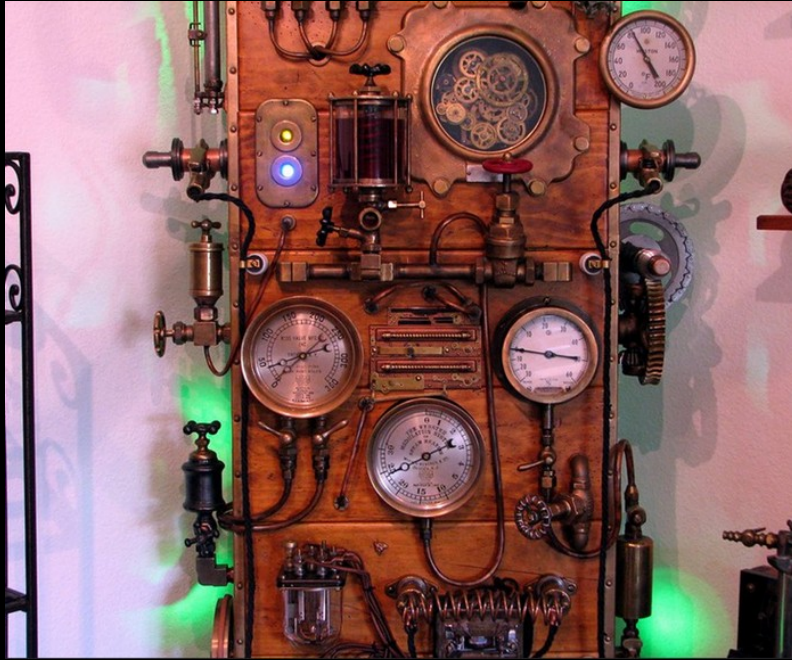
Steampunk jako kreativní tvorba

<https://www.weirdhometour.com/homes/steampunk-wonderland/>

Metody- Mediální archeologie jako životní styl

Steampunk jako kreativní tvorba

Mediální archeologie jako edukační prostředek

- nová metoda poznání mediální minulosti – přímá interakce s historickými médii
- rozvíjení uměleckých a výukových strategií, které pracují se „zastaralými“ technologiemi
- speciální mediálně-archeologické laboratoře - Media Archeology Lab (MAL)

<https://vimeo.com/channels/mediaarchaeologylab/244577494>

